

Klimat- och
näringslivsdepartementet

Skatte- och tullavdelningen, Enheten
för mervärdesskatt och punktskatter

Remissyttrande

Remiss av förslaget till förordning om elstöd till företag samt promemorian vissa förfarandefrågor för elstöd till företag

Er ref:KN2023/02353 respektive Fi2023/00722

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 9000 små, medelstora och stora företag med nära 250 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Sammanfattning av Svensk Handels remissvar

De svenska handelsföretagen befinner sig just nu i en perfekt storm. Hög inflation, ökande räntor, högre inköpskostnader, högre elkostnader och högre arbetskraftskostnader bidrar tillsammans med hushållens alltmer pressade konsumtionsutrymme till vikande försäljning och allt lägre marginaler. I denna utmanande situation finns det dock åtgärder som på ett relativt snabbt sätt kan lindra trycket på branschen. Det har ända sedan i höstas varit en bred politisk enighet kring att företagen bör kompenseras för de höga elpriserna under och att de så kallade flaskhalsintäkterna skulle användas för detta. Svensk Handel välkomnar därför att regeringen nu lägger fram förslag till återbetalning av flaskhalsintäkter till de företag som betalat in avgifter till Svenska kraftnät.

Svensk Handel vill dock framhålla att regeringens nu presenterade utformning av elstödet för företag kommer snedvrída konkurrensen och gynna vissa företagsstrukturer medan andra kommer missgynnas. Svensk Handel avstyrker regeringens föreslagna modell för takbeloppsbegränsning och efterfrågar en djupare analys gällande andra alternativa och mindre konkurrenssnedvrídande lösningar än den nu föreslagna. Svensk Handel anser även bl.a. att definitionen av elslutkund bör omarbetas för att möjliggöra att även butiker som är hyresgäster men saknar eget elnätsabonnemang kan kvalificeras som stödmottagare.

Synpunkter på förordningens förslag

Centrala begrepp

i. Begreppet företag

Förslaget till förordning om elpriskompensation till företag innebär att ett företag definieras som en juridisk person eller näringsidkare och att företag kan ha rätt till stöd efter ansökan. Företaget behöves även, enligt förordningen, vara elslutkund, dvs. vara ett företag vars köp av el avser eget bruk.¹

Förordningen framhäver dock begränsningen i EU:s statsstödsregler som innebär att företag som ingår i en koncern har ett tak för koncernbolagen som helhet om totalt 20 miljoner kronor. För att underlätta handläggningen föreslår förordningen att företag inom samma koncern behöver ansöka samordnat hos Skatteverket. För det fall så inte sker och ett enskilt företag i en koncern beviljas företag beviljas stöd har resten av koncernen inte längre någon möjlighet att få del av stödet. Skulle en koncern slå i takbeloppet på 20 miljoner kronor föreslår förordningen att stödbeloppet ska fördelas utifrån hur mycket stöd varje enskilt företag skulle vara stödberättigat till i avsaknad av ett tak, som andel av det totala stödet koncernen skulle få utan ett tak.²

I förordningens konsekvensanalys framgår samtidigt att en konsekvens av stödets struktur och takbeloppsbegränsning blir att vissa företagsstrukturer kommer missgynnas medan andra kommer gynnas. Större företag i koncernstrukturer kommer missgynnas i förhållande till mindre företag eftersom de får mindre stöd i förhållande till sin elförbrukning.³ Svensk Handel delar regeringens bild av de oönskade konkurrensnedvridande effekterna av den strikta tolkningen av begreppet företag och definitionen av koncern. Även om vi är medvetna om regeringens tolkning av statsstödsreglernas begränsningar i detta avseende anser vi att elstödet bör medges på ett mer konkurrensneutralt sätt där olika affärsmodeller i näringslivet inte gynnas eller missgynnas över andra. Det blir ologiskt och rimligen inte förenligt med statsstödsreglernas syfte att man genom att luta sig emot EU:s regler om att motverka statsstöd och konkurrensnedvridningar mellan EU-länder skapar konkurrensnedvridningar mellan företag i den enskilda medlemsstaten. Den mest lämpliga modellen vore snarare att medge elstöd relativt till storleken på företagens ökade elkostnader under en referensperiod. En sådan modell skulle både ha förutsättningar att vara mindre konkurrensnedvridande både nationellt och mellan EU-länder. Svensk Handel saknar en djupare analys i regeringens förordningsförslag gällande andra möjliga och mindre konkurrensnedvridande lösningar än den nu föreslagna.

Vägledning för tolkning av vad som i statsstödshänseende anses som "företag" finns i EU-kommissionens tillkännagivande om begreppet statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt i EU-kommissionens tillkännagivande om begreppet statligt stöd, vilket syftar till att ge klargöranden gällande nämnd artikel i fördraget.⁴

¹ Förslag till förordning om elstöd till företag (KN2023/02353). Sid 2

² Förslag till förordning om elstöd till företag (KN2023/02353). Sid 6

³ Förslag till förordning om elstöd till företag (KN2023/02353). Sid 7

⁴ 2016/C 262/01

Om statsstöd enligt artikel 107 ska bedömas som otillåtet (eller tillåtet) krävs att mottagaren är ett "företag" ('undertaking' på engelska). I tillkännagivandet utvecklar EU-kommissionen vad som är att betrakta som ett företag. EU-kommissionen skriver i tillkännagivande att *"flera separata juridiska personer kan anses utgöra en ekonomisk enhet vid tillämpningen av reglerna för statligt stöd. Den ekonomiska enheten betraktas då som det berörda företaget. I detta sammanhang anser domstolen att förekomsten av en kontrollerande andel och andra funktionella, ekonomiska eller organiska kopplingar är relevanta."*⁵ Kommissionen skriver således att flera juridiska personer kan utgöra en ekonomisk enhet och att det är fler faktorer som är relevanta utöver kontrollerande andelar, bl.a. *funktionella och ekonomiska* kopplingar. I punkten 2.1 i tillkännagivandet anges även att flera juridiska personer kan bedömas som en enda ekonomisk enhet (företag) samt *"att en enhet äger aktier, och till och med en majoritet av aktierna, i ett företag som tillhandahåller varor eller tjänster på en marknad inte innebär att den enheten automatiskt bör anses vara ett företag i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget."* Enligt Svensk Handels uppfattning borde syftet med skrivningarna i kommissionens tillkännagivande tolkas på så sätt att det begreppet "koncern" inte per automatik ska tolkas i enlighet med definitionen i årsredovisningslagen 1 kap § 4 samt att regeringen åtminstone bör kunna tilldela elstödet till företag som ej uppfyller kriterierna för att dela ut koncernbidrag. Svensk Handel avstyrker därför regeringens utformning av takbeloppsbegränsningen för företag.

I stället för att enligt förordningsförslaget utgå från definition av koncern och intresseförening enligt årsredovisningslagens 1 kap § 4⁶ anser Svensk Handel därmed att regeringen bör utgå från inkomstskattelagens kap 35⁷ gällande förutsättningarna för att ge koncernbidrag. Enligt förutsättningarna och definitionen i denna lagstiftning är grundregeln att koncernbidrag endast får ges från ett moderföretag som äger mer än 90 procent av andelarna i ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening. Svensk Handel anser att det vore en mer ändamålsenlig utformning av takbeloppet att medge elstöd åtminstone till de företag som ej uppfyller kriterierna för att dela ut koncernbidrag.

Svensk Handel efterfrågar även att regeringen så snart som möjligt redovisar en tydlig bild av hur takbeloppsbegränsningen utformats i andra EU-länder, i synnerhet gällande hur koncernbegreppet definieras i övriga EU.

ii. Begreppet elslutkund

I förslaget till förordning framgår att elslutkund definieras som ett företag "vars köp av el avser eget bruk". Det innebär enligt förordningen dock inte att företaget måste ha konsumerat elen.

*"Om företagets verksamhet består i att tillhandahålla lokaler med el till hyresgäster eller motsvarande anses den el som behövs för tillhandahållandet vara använd för "eget bruk" även om den i slutändan konsumeras av hyresgästen. Så kan bli fallet för exempelvis fastighetsbolag, samfällighetsföreningar, bostadsföretag, andelshus eller hyreshus."*⁸

⁵ 2016/C 262/01, skäl 11.

⁶ Förordning om elstöd till företag § 6

⁷ Inkomstskattelag (1999:1229), kap 35

⁸ Förslag till förordning om elstöd till företag (KN2023/02353). Sid 2-3

Många butiker och andra hyresgäster kommer med regeringens definition av elslutkund inte bli berättigade till elstödet eftersom de inte själva är ett företag som köper el för eget bruk. Av t.ex. praktiska skäl saknar många butiker och andra hyresgäster egna elnätsabonnemang, utan betalar kostnader för el genom sin fastighetsägare (genom att betala både för gemensamma driftskostnader i t.ex. en galleria och för den andel av fastighetens elkostnad som motsvarar butikens förbrukning). Regeringens förslag till elstöd för företag riskerar därför att inte nå fram till många butiker som drabbats hårt av kraftigt höjda elpriser. Som Svensk Handel tolkar modellen kommer fastighetsägarens el för eget bruk omfatta både gemensamma driftskostnader och de elkostnader som nycklas/fördelas ut till hyresgästen för elförbrukningen som härrör till den enskilda butiken, restaurangen etc. Detta vore olyckligt eftersom det innebär att hyresgästernas elförbrukning räknas ihop med fastighetsägarens och fastighetsägaren därigenom snabbare slår i koncerntaket. Fastighetsägaren får alltså ett betydligt mer begränsat stöd att föra vidare till hyresgästen – och detta trots att hyresgästerna inte ingår i samma koncern som fastighetsägaren utan endast är hyresgäster hos densamma.

Den utformning av elstödet som regeringen föreslår - där hyresgästerna utan eget elnätsabonnemang ej definieras som elslutkund, samt ett koncerntak som omöjliggör att stora fastighetsägare får ett betydligt lägre stöd än vad de skulle fått utan koncerntak – kommer alltså diskvalificera många butiker och andra hyresgäster från möjligheten att få elstöd. Branschorganisationen Fastighetsägarna ombad i januari 20 större medlemmar bl.a. att svara på hur många av dessa som beräknade skulle slå i koncerntaket samt hur många hyresavtal de hade där el vidarefakturerades till hyresgäst via fastighetsägaren. Av de 11 företag som besvarade enkäten svarade sju företag att de kommer slå i koncerntaket och ytterligare två var osäkra. För dessa sju fastighetsägare omfattas totalt ca 8900 hyresavtal där el vidarefaktureras till hyresgäst.⁹ Svensk Handel har även, med hjälp av HUI Research, genomfört en beräkning för att uppskatta hur stor andel av butikerna i Sveriges köpcentrum som är kedjeanslutna respektive fristående. Enligt beräkningen framgår att knappt en femtedel (17 %) av butikerna i Sveriges köpcentrum är fristående. Definitionen av ej fristående (alltså kedjeanslutna) i detta sammanhang är två eller fler butiker där butikerna har en omsättning över en miljon kronor. Av de kedjeanslutna är det dessutom många som kan antas vara relativt små (då de för att klassas som kedjeanslutna i HUI:s data alltså endast behöver ha två eller fler butiker) och inte själva slå i koncerntaket och/eller kan antas inte ha egna elnätsabonnemang, åtminstone för vissa av butikerna.¹⁰

En mer lämplig modell vore att den elkostnad som direkt härrör till elförbrukningen hos den enskilda hyresgästen inte räknas med i takbeloppet för fastighetsägarens koncern och att det relevanta takbeloppet för fastighetsägaren endast borde gälla de gemensamma driftskostnaderna för fastigheten. Svensk Handel avstyrker därför regeringens förslag till definition av elslutkund och anser att förslaget bör omarbetas i enlighet med ambitionen i Svenskt Näringslivs och Fastighetsägarnas gemensamma förslag till definition av begreppet elslutkund. Svensk Handel ansluter sig i därmed till Fastighetsägarnas förslag till omarbetning av skrivningarna i §8 i regeringens förordning om elstöd för företag (se till fetstilt nedan):

⁹ Bilaga till Fastighetsägarna och Svenskt Näringsliv gemensam inläga till Regeringskansliet 24/1 – 2023

¹⁰ HUI beräkning februari 2023.

”8§ Ett företag som är en elslutkund har efter ansökan rätt till elstöd om

1a företaget hade rätt att ta ut el i en uttagspunkt enligt ett avtal med ett nätföretag, eller

1b företaget hade avtal med hyresvärd där el köps från hyresvärd den 17 november 2022.

Denna definition av begreppet elslutkund skulle möjliggöra att butiker och andra lokalhyresgäster blir stödberättigade, oavsett om de har eget elnätssabonnemang eller ej. Detta skulle även medföra att den fristående butikens egen elförbrukning inte av lagtekniska skäl faller under fastighetsägarens koncerntak.

Stödet bör utvidgas även till elområden 1 och 2

Förordningsförslaget ställer krav på att stödet endast ska medges företag som har uttagspunkter i elområden 3 och 4.¹¹ Det framgår av förordningsförslaget att elstödet lämnas för framtida elkostnader. Beräkningen av stödets storlek utgår dock av praktiska skäl från mängden el som har tagits ut för förbrukning under oktober 2021 – september 2022.¹² Motiveringen till att endast medge stöd för elområde 3 och 4 baserade sig på att regeringen ansåg att elanvändare med eget elnätssavtal skulle få stöd i förhållande till ett nationellt referenspris som sattes till 75 öre/kWh.¹³ Det årliga genomsnittspriset för SE 1 och SE 2 har visserligen inte uppgått till 75 öre/kWh för 2022 (årligt genomsnittspris enligt Nordpool har varit 59,06 respektive 61,95 öre/kWh).¹⁴ Elstödet avses dock enligt förslaget till förordning lämnas för *framtida* elkostnader. Elpriserna har varit mycket volatila under 2022, så även i elområde 1 och 2. I november 2022 var genomsnittspriserna 111,90 öre/kWh i både SE 1 och 2 och i december 2022 var genomsnittspriserna 188,24 öre/kWh för SE 1 respektive 188,31 öre/kWh för SE 2.

I frågan om stöd till hushåll har Försäkringskassan den 19 januari 2023 fått ytterligare ett uppdrag av regeringen som innebär att Försäkringskassan tillsammans med Svenska kraftnät ska förbereda för att kunna betala ut ett elstöd till privatpersoner i hela Sverige. Tilläggsuppdraget om elstödet till hushåll baseras på elförbrukningen i november och december 2022.¹⁵ Svensk Handel anser att ett motsvarande uppdrag som getts Försäkringskassan gällande att förbereda att betala ut ett elstöd för privatpersoner i SE 1 och 2 kopplat till elpriserna i november och december 2022 även bör ges till Skatteverket avseende företagen i SE 1 och 2:s elkostnader under samma månader.

¹¹ Förslag till förordning om elstöd till företag (KN2023/02353). Sid 2

¹² Förslag till förordning om elstöd till företag (KN2023/02353). Sid 3

¹³ Regeringen presskonferens 27 oktober 2022.

¹⁴ <https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/naringsdepartementet/presentationbilder/221027-presentationsbilder-hogkostnadsskydd-for-hoga-elpriser.pdf>

¹⁴ <https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data1/Dayahead/Area-Prices/SE/Yearly/?view=table>

¹⁵ <https://www.forsakringskassan.se/privatperson/utbetalning-av-elstod>

Retroaktivitet

Svensk Handel välkomnar att beräkningen utgår från historisk förbrukning eftersom detta minskar incitament att öka elförbrukning i ett ansträngt läge för energimarknaden och den svenska elproduktionen.

Handläggande myndighet

I förordningen föreslås att Skatteverket ska vara handläggande myndighet för elstödet eftersom det finns behov av att "säkerställa en effektiv, snabb och rättssäker handläggning av ansökningarna om stöd"¹⁶ och att det därav bör vara en myndighet med vana av att handlägga stora antal ärenden på kort tid.

Svensk Handel har goda erfarenheter av Skatteverkets hantering av åtgärder under pandemin, och då främst anstånd för skatteinbetalningar. Svensk Handel tillstyrker därför förslaget till handläggande myndighet.

Ansökningsförfarande

Ansökan om stöd föreslås enligt förordningsförslaget kunna göras tidigast den 30 maj 2023 och ha inkommit till Skatteverket senast den 25 september. Målsättningen är att ansökningsförfarandet ska vara så enkelt och lättillgängligt som möjligt för de sökande, samtidigt som "Skatteverket ska ha möjlighet att effektivt kontrollera inkomna ansökningar."¹⁷ Ansökningsformuläret är samtidigt utformat med utgångspunkten att så många uppgifter som möjligt som krävs för bedömningen ska lämnas till Skatteverket av andra källor av den sökande. För ett företag kommer därmed ansökningsförfarandet framför allt innebära att förifyllda uppgifter i Skatteverkets formulär behöver bekräftas av företaget. Företaget kommer dock behöva ange vissa ytterligare uppgifter (branschtilhörighet, eventuella statliga skulder till Kronofogdemyndigheten samt eventuell koncerntillhörighet) och vid behov ändra i de förifyllda uppgifterna.

Svensk Handel välkomnar generellt modellen med ansökningsförfarandets ambition att var enkelt och effektivt samt i huvudsak bestå av att förifyllda uppgifter bekräftas. Dock bör tidpunkten för första ansökningsdag väsentligt tidigareläggas. I nuläget, där alla kurvor pekar åt fel håll för handelsföretagen som bransch, är det viktigt att så snart som möjligt få likviditetstillskott för att undvika att livskraftiga företag inte behöver säga upp personal eller går under i onödan. Att ansökan först får göras i slutet av maj är alldeles för långt fram i tiden och ett väsentligt avsteg från tidigare politiska utfästelser.

Martin Kits

Stefan Kvarfordt

¹⁶ Förslag till förordning om elstöd till företag (KN2023/02353). Sid 4

¹⁷ Förslag till förordning om elstöd till företag (KN2023/02353). Sid 5